

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 87/13

Luksemburg, 11 lipca 2013 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawach połączonych C-199/12, C-200/12,
C-201/12

X, Y, Z przeciwko Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel

Zdaniem rzecznik generalnej Eleonor Sharpston osoby ubiegające się o status uchodźcy, które utrzymują, że są prześladowane z uwagi na swoją homoseksualną orientację, mogą stanowić „szczególną grupę społeczną” w rozumieniu prawa Unii

Chociaż penalizacja aktów homoseksualnych w państwie pochodzenia nie stanowi sama w sobie aktu prześladowania, organy krajowe muszą niemniej jednak poddać ocenie, czy dany wnioskodawca mógłby podlegać aktom, które mogą zostać zakwalifikowane jako prześladowanie

X, Y i Z są obywatelami, odpowiednio, Sierra Leone, Ugandy i Senegalu. Wszyscy ci mężczyźni są orientacji homoseksualnej i ubiegają się o status uchodźcy w Niderlandach, twierdząc, że posiadają uzasadnione obawy przed prześladowaniem w państwie pochodzenia ze względu na swoją orientację seksualną. We wszystkich trzech wymienionych państwach akty seksualne stanowią bowiem przestępstwo i mogą prowadzić do nałożenia surowych sankcji, począwszy od wysokich grzywn, a kończąc na karze pozbawienia wolności, a w niektórych wypadkach wręcz na karze dożywotniego pozbawienia wolności.

Zgodnie z europejską dyrektywą¹, która nawiązuje do postanowień konwencji genewskiej², obywatel państwa trzeciego, który posiadając uzasadnioną obawę bycia prześladowanym z powodów rasowych, religijnych, narodowościowych, przekonań politycznych lub członkostwa w określonej grupie społecznej, znajduje się poza państwem, którego jest obywatelem, i jest niezdolny do wykorzystania bądź, ze względu na taką obawę, nie chce wykorzystać ochrony takiego państwa, może ubiegać się o status uchodźcy. W tym kontekście akty prześladowania muszą być wystarczająco poważne ze względu na swoją istotę lub powtarzalność, żeby stwarzać poważne naruszenie praw człowieka.

Niderlandzki Raad van State (Rada Stanu, Niderlandy), który rozpatruje sprawę w ostatniej instancji, wystąpił do Trybunału Sprawiedliwości z trzema wnioskami o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczącymi oceny wniosków o przyznanie statusu uchodźcy na podstawie przepisów dyrektywy. Sąd krajowy zwrócił się do Trybunału z pytaniem, czy obywatele państw trzecich będący homoseksualistami, tworzą szczególną grupę społeczną w rozumieniu dyrektywy. Następnie dąży on do ustalenia, w jaki sposób organy krajowe powinny dokonywać oceny, co stanowi w tym kontekście akt prześladowania odnośnie do aktów homoseksualnych, a także, czy penalizacja tych aktów w państwie pochodzenia wnioskodawcy, mogąca wiązać się z możliwością pozbawienia wolności, oznacza prześladowanie.

W przedłożonej dzisiaj opinii rzecznik generalna Eleanor Sharpston zaproponowała, by Trybunał stwierdził przede wszystkim, że osoby ubiegające się o status uchodźcy, które są orientacji homoseksualnej, mogą w zależności od sytuacji panującej w państwie pochodzenia tworzyć szczególną grupę społeczną w rozumieniu dyrektywy. Jej zdaniem, brzmienie dyrektywy dowodzi, iż prawodawca Unii jak najwyraźniej wskazał, że osoby ze wspólną cechą orientacji seksualnej

¹ Dyrektywa Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony (Dz.U. 2004, L 304, s. 12).

² Konwencja dotycząca statusu uchodźców, podpisana w Genewie w dniu 28 lipca 1951 r. [Receuil des traités des Nations unies, tom 189, s. 150, nr 2545 (1954)], która weszła w życie w dniu 22 kwietnia 1954 r. Konwencja ta została uzupełniona i zmieniona Protokołem dotyczącym statusu uchodźców sporządzonym w Nowym Jorku w dniu 31 stycznia 1967 r., który wszedł w życie w dniu 4 października 1967 r.

mogą rzeczywiście należeć do szczególnej grupy społecznej. W rezultacie sąd krajowy musi ocenić, czy w państwie pochodzenia każdego z wnioskodawców taka grupa posiada „odrębną tożsamość”, ponieważ „jest postrzegana jako odrębna od otaczającego społeczeństwa”.

W opinii E. Sharpston penalizacja aktów homoseksualnych nie stanowi sama w sobie aktu prześladowania do celów stosowania dyrektywy. Właściwe organy krajowe powinny natomiast dokonać oceny, czy dany wnioskodawca mógłby podlegać aktom, które są wystarczająco poważne ze względu na swoją istotę lub powtarzalność, żeby stwarzały poważne naruszenie praw człowieka, czy też kumulacji działań, w tym takich naruszeń praw człowieka, które są wystarczająco poważne ze względu na oddziaływanie na jednostkę w podobny sposób. W świetle okoliczności dotyczących państwa pochodzenia wnioskodawcy organy krajowe muszą wziąć pod uwagę ryzyko i częstotliwość oskarżenia, dotkliwość nakładanych zazwyczaj sankcji oraz wszelkie inne środki i praktyki społeczne, przed których stosowaniem wnioskodawca może żywić uzasadnione obawy.

Wreszcie w kontekście oceny, czy penalizacja uzewnętrzniania swojej orientacji seksualnej stanowi akt prześladowania, rzecznik generalna wyraziła pogląd, że dyrektywa nie ustanawia rozróżnienia między takim uzewnętrznianiem w sferze prywatnej i w sferze publicznej. Co więcej, w przekonaniu rzecznik generalnej nie można oczekiwać od osoby ubiegającej się o azyl utrzymywania w tajemnicy swojej orientacji seksualnej lub powściągliwości w jej uzewnętrznianiu, tak aby uniknąć prześladowania w państwie pochodzenia. Ponadto stoi ona na stanowisku, że podejście oparte na dokonaniu rozróżnienia pomiędzy różnymi rodzajami uzewnętrzniania lub przypadkami uzewnętrzniania, które nie stanowią czynów seksualnych bądź wyrażania, prowadziłoby do arbitralności. Wreszcie w przypadku, gdy domniemane akty prześladowania znajdują zastosowanie zarówno do osób homoseksualnych, jak i heteroseksualnych, to do organów krajowych należy ustalenie, czy istnieje szczególne prawdopodobieństwo, że wnioskodawca mógłby zostać dotknięty takimi aktami bądź też kumulacją różnych działań, które są wystarczająco poważne ze względu na swoją istotę lub powtarzalność, żeby stwarzały poważne naruszenie podstawowych praw człowieka.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793